

Peter Cuijpers

Wacht u voor de geest van Izebel

'Ik heb tegen u, dat u de vrouw Izebel, die zich een profetes noemt, laat begaan'.

1 Koningen 19; Openbaring 2:20-23

Izebel¹, de dochter van Etbaäl, was de vrouw geworden van Achab, de koning van Israël. Izebel had Achab geheel in haar macht, en ze verleidde hem tot de verering van Baäl en Astarte, wat ze tot staatsgodsdienst wilde maken. Ze onderhield de profeten van Baäl en Astarte, terwijl ze Israëls profeten zo goed als geheel had gedood of uitgeschakeld. De enige die openlijk tegen haar in verzet kwam was de profeet Elia, die daarom voor zijn leven moest vrezin.

De duivel zaait verwarring en is erop uit Gods dienstknechten uit te schakelen. Een van de geesten die hij hiervoor gebruikt, is de geest van Izebel. De vrouw Izebel is erop uit de profeten van God (mond)dood te maken en ze te vervangen door haar eigen profeten. In veel gemeenten is de Izebel-geest de oorzaak geweest van de ontmoediging en uitschakeling van vroeger moedige en vurige profeten van God. De geest van Izebel openbaarde zich niet alleen in de tijd van Elia, maar ook in de begintijd van de gemeente. De gemeente te Tyatira werd voor de vrouw Izebel

¹ Izebel was de dochter van Etbaäl (met hem is Baäl), de heidense priester-koning van de Sidoniërs, die Tyrus als hoofdstad hadden. Hij was de hogepriester. Izebel was opgevoed als een fervent aanhangster van de godin Astarte of Astoret, de gruwel van de Sidoniërs (zie 2 Kon. 23:13). Astarte was de partner van de mannelijke Baäl en de godin van de liefde, vruchtbaarheid, oorlog en losbandigheid in het Kanaänitische geloof en leven. Kinderoffers, prostitutie van jonge meisjes en homoseksualiteit werden bedreven als onderdeel van de rituelen bij hun heiligdommen op de hoge plaatsen.

gewaarschuwd. De zeven gemeenten in Openbaring 2 en 3 hebben niet alleen een praktische betekenis als toenmalige gemeenten in Asia, het westen van het huidige Turkije, maar strekken ook tot lering voor gemeenten en gelovigen in onze tijd. Als we nadenken over de geest van Izebel, dan gaan we er ook vanuit dat die geest² nog steeds rondwaart in de gemeente van God.

Het eerste wat we over deze geest kunnen leren, is dat hij de profeten van God haat. Waar God krachtig aan het werk is, begint de Izebel-geest zich te roeren. Hij doet er alles aan om Gods profeten uit te schakelen, en dat doet hij op hun zwakste momenten. Na de strijd op de Karmel, toen Elia lichamelijk en geestelijk uitgeput was, meldde Izebel zich: *'Toen Achab aan Izebel verhaalde alles wat Elia gedaan had, en hoe hij al de profeten met het zwaard gedood had, zond Izebel een bode tot Elia om te zeggen: Zo mogen de goden doen, ja nog erger, indien ik morgen om deze tijd uw ziel niet gelijk zal maken aan de ziel van een van hen'* (1 Kon. 19:1-2). De Izebel-geest heeft geen enkele achtung voor Gods profeten, en dus ook niet voor de boodschap die zij verkondigen. Waar deze geest aan het werk is, zien we een minachting voor het Woord van God en is de vreze Gods ver te zoeken.

Andere kenmerken van de Izebel-geest zijn ongezeglijkheid en dominantie. Izebel liet zich niet gezeggen, halsstarrig weigerde zij te buigen voor de Heere en zijn profeet. In plaats van zich te bekeren van haar boze werken zocht zij de aanval: *'Zo mogen de goden doen, ja nog erger, indien ik morgen om deze tijd uw ziel niet gelijk zal maken aan de ziel van een van hen'*. Mensen die onder de invloed van de Izebel-geest zijn, zijn er stellig van overtuigd dat wat ze doen het juiste is, en daarom weigeren ze zich te bekeren van hun boze werken. Daarnaast zijn ze zeer dominant en reageren vaak hysterisch. Door middel van manipulatie en intimidatie proberen zij controle uit te oefenen over anderen.

Om te onthouden

De Heilige Geest overtuigt mensen van zonde, en van gerechtigheid, en van oordeel, maar dit doet Hij nooit door middel van manipulatie of intimidatie. Als je hiermee te maken krijgt, mag je weten dat er een andere geest aan het werk is.

² Met 'geest' wordt een bepaalde 'geestesgesteldheid' in de gemeente bedoeld. Deze geestesgesteldheid is het gevolg van een andersoortige geest, die in de gemeente is binnengedrongen (zie 2 Kor. 11:4; vgl. Gal. 1:8; 1 Tim. 4:1).

Een geestelijke strijd

De strijd tussen Elia en Izebel was een geestelijke strijd: het was een strijd tussen God en de duivel, tussen het licht en de duisternis. Elia was Gods dienstknecht, en Izebel was het werktuig in de handen van de duivel. Deze strijd speelt zich ook vandaag af in de gemeente van God. Als het om morele kwesties gaat, zoals samenwonen, echtscheiding, abortus of euthanasie, is de Izebel-geest uiterst tolerant. En de laatste jaren is hieraan een nieuwe kwestie toegevoegd: de LHBTI³. LHBTI'ers worden gelijkgesteld met heteroseksuelen en hebben dus dezelfde rechten als heteroseksuelen, want volgens de Wet Gelijke Behandeling (1994) mag het feit dat iemand hetero of homo is nooit reden zijn tot achterstelling of onderscheid. Deze wet is door de Nederlandse regering uitgevaardigd, en ook christenen hebben die wet te respecteren.

In het Koninkrijk van God gelden echter andere wetten, die christenen hoger hebben te achten dan wetten uit het burgerlijk wetboek (zie Hand. 5:28-29). Zo kent de Bijbel geen voorbeelden van twee mannen of twee vrouwen die 'in liefde en trouw samenleven', zoals we dat tegenwoordig zien gebeuren. De Izebel-geest zet aan tot hoererij en het eten van afgodenoffers (Openb. 2:20-22). Naast de letterlijke interpretatie, kunnen we dit ook vergeestelijken. De vrouw Izebel is erop uit om de gemeente te verbinden met de wereld en haar afgoden. Deze geest wil de wetten van God in kerken en gemeenten ondergeschikt maken aan de wetten van de wereld.

Het had dan ook niemand hoeven te verbazen dat de Izebel-geest zich in kerken en gemeenten begon te roeren toen de zogenoemde Nashville verklaring werd uitgebracht. Profeten die gedreven worden door de geest van Izebel, zeggen: *'De homoseksuele oriëntatie is natuurlijk en normaal. De kerk moet daarom voortaan heteroseksuele en homoseksuele relaties gelijk behandelen en dus homoparen die daarom vragen de zegen over hun verbintenis niet onthouden. Duurzame homoseksuele relaties in liefde en*

³ LHBTI staat voor lesbische vrouwen (L), homoseksuele mannen (H), biseksuelen (B), transgenders (T) en interseksueel geaarde personen (I).

trouw moeten worden gezien als een juiste leefwijze voor homo's'. Op grond van het Woord van God moeten we deze these afwijzen. Dit neemt niet weg dat we in de gemeente veel meer begrip moeten hebben voor christenen die met hun homo gevoelens⁴ worstelen. Het getuigt niet van liefde als wij hen op voorhand veroordelen en afwijzen.

De Schrift leert dat achter de afgoden demonen schuilgaan (1 Kor. 10:20). Izebel werd gedreven door de boze geest die achter de Kanaänitische godin Astarte schuilging. Zij zorgde in Israël voor verwarring en onrust. Gods Woord omschrijft haar activiteiten als volgt: *'Maar Ik heb tegen u, dat u de vrouw Izebel laat begaan, die zegt dat zij een profetes is, en zij leert en verleidt Mijn knechten om te hoereren en afgodenoffers te eten. En Ik heb haar tijd gegeven om zich te bekeren, maar zij wil zich niet bekeren van haar hoererij. Zie, Ik werp haar op het ziekbed en hen, die met haar overspel bedrijven, breng Ik in grote verdrukking, indien zij zich niet van haar werken bekeren'* (Openb. 2:20-22).

De vrouw Izebel leert dat wij ons niet van de wereld en haar goden moeten afzonderen. Achab, de koning van Israël, was een verbond aangegaan met de wereld. Hij had de wereld (Izebel) in huis gehaald, en daarmee de geest van Izebel. Van Izebel staat geschreven: *'Zij leert en verleidt Mijn knechten om te hoereren en afgodenoffers te eten'* (Openb. 2:20). Zoals gezegd, is de Izebel-geest erop uit om de gemeente te verbinden met de wereld en haar afgoden. Op die manier wordt de gemeente beroofd van haar geestelijke kracht en wordt de gemeenschap met de Vader en Zijn Zoon, Jezus Christus, verstoord. Vriendschap met de wereld is funest voor de gemeente. God noemt dit overspel en hoererij (Jak. 4:4).

Om over na te denken

De gemeente van God heeft in de loop van de eeuwen veel aan kracht ingeboet. Is het de vrouw Izebel dan toch gelukt om Gods knechten te verleiden om te hoereren met de wereld en van haar afgodenoffers te eten?

⁴ Let wel, het gaat om homo gevoelens. Het toegeven aan deze gevoelens, door seks te hebben met iemand van hetzelfde geslacht, moeten we op grond van de Schrift afwijzen.

Na de gebeurtenis op de berg Karmel vertrok Achab naar Jizreël. Hij haastte zich om zijn vrouw Izebel op de hoogte te brengen van wat zich allemaal op de Karmel had afgespeeld. Er waren 400 valse profeten die aten van de tafel van Izebel. Toen zij hoorde dat Elia al haar profeten met het zwaard had gedood, was ze razend. Meteen stuurde ze een bode naar Elia om hem het doodvonnis aan te kondigen. Vastberaden richtte zij al haar pijlen op Elia. Elia wist nog niet wat hem boven het hoofd hing. Nietsvermoedend zat hij buiten de stad in de veronderstelling dat de koning en het volk zich na het gebeuren op de Karmel wel tot de Heere zouden bekeren. Maar het liep anders dan hij had gedacht. Uit het niets verscheen de boodschapper van Izebel met de aankondiging: *'Zo mogen de goden doen, ja nog erger, indien ik morgen om deze tijd uw ziel niet gelijk zal maken aan de ziel van een van hen'* (1 Kon. 19:2). De boodschap was duidelijk: 'Elia, morgen ben jij aan de beurt!' En om haar boodschap kracht bij te zetten, had Izebel haar goden er ook bijgehaald: *'zo mogen de goden doen'*.

Soms kan het in het leven anders lopen dan wij denken. Houd er rekening mee dat de geest van Izebel zich nooit zonder slag of stoot gewonnen geeft. Wie net als Elia in de frontlinie strijdt, komt op een dag oog in oog met deze geest te staan. Als je hem uitdaagt, moet je niet verbaasd zijn dat hij als een brullende leeuw op je afkomt.

De Izebel-geest is een leugengeest

De duivel is de vader van de leugen (Joh. 8:44). Door middel van manipulatie en intimidatie probeert de Izebel-geest controle te krijgen over het leven van gelovigen. Izebel zweerde bij haar goden. Zij mocht dan met haar goden dreigen, maar Elia had de ware God aan zijn zijde! Op de berg Karmel was duidelijk geworden dat Elia niets te vrezen had van deze machteloze goden. Elia maakte één grote fout, toen hij werd geconfronteerd met de geest van Izebel: hij vertrouwde niet op de Heere! Zonder Hem te raadplegen vluchtte hij om zijn leven te redden. De schrik zat er bij hem goed in. Samen met zijn knecht vluchtte hij naar Berseba, de meest zuidelijke stad van Israël, die tot Juda behoorde. Angst is een slechte raadgever, in slechts een paar uur tijd veranderde Elia van een onverschrokken dienstknecht van God in iemand vol angst. Nog geen dag na zijn grote overwinning op de Karmel zat hij onder de bremstruik in de woestijn te jammeren dat hij er genoeg van had: *'Het is*

genoeg! Neem nu Heere mijn leven, want ik ben niet beter dan mijn vaders'.

Zit je momenteel onder een bremstruik? Ben je uitgeblust? Is al je kracht verdwenen, en heb je jouw leven niet meer onder controle? Elia stond op het punt om alles op te geven. Maar God had andere plannen. Hij zag Elia zitten en stuurde een engel om hem weer overeind te helpen. *'Daarop legde hij zich neer en sliep in onder een bremstruik. Doch zie, daar raakte een engel hem aan en zei tot hem: Sta op, eet. Toen hij rondzag, was daar, aan zijn hoofdeinde, een koek op gloeiende stenen gebakken en een kruik water. Hij at en dronk en legde zich weer neer. Doch wederom, ten tweeden male, raakte de engel van de Heere hem aan, en zei: Sta op, eet, want de reis zou voor u te ver zijn. Toen stond hij op, at en dronk en ging door de kracht van die spijs veertig dagen en veertig nachten tot aan het gebergte Gods, Horeb (1 Kon. 19:5-8).* Om weer op krachten te komen, moest Elia eten en drinken, want zonder zich te voeden zou de reis voor hem te ver zijn.

De reis is voor ons allemaal te ver. Zonder geestelijk voedsel kunnen we het niet aan, vandaar dat God ons Zijn Woord heeft gegeven. Hierin vinden we alles wat we nodig hebben om door de woestijn van ontberingen en beproevingen heen te komen. Veel gelovigen bevinden zich geestelijk gesproken in de woestijn. Ze hebben zich uit hun geloofsgemeenschap teruggetrokken en zijn de eenzaamheid ingevlucht. Teleurstellingen hebben hen depressief gemaakt. Van hun roeping en van Gods plan met hun leven is weinig overgebleven. Je denkt dat het allemaal geen zin meer heeft? Dat je tevergeefs hebt geijverd voor de Heere?

God had nog een aantal taken voor Elia. Het eerste wat de engel tegen Elia zei, was: *'Sta op...'*. Sta op, en kom onder jouw bremstruik vandaan! Neem rust en zorg dat je weer op krachten komt. De tijd is nabij dat wij, net zoals Elia, ten hemel worden opgenomen (vgl. 2 Kon. 2:1-11 met 1 Thess. 4:13-18). Tot dat moment is er nog werk aan de winkel, laat je dan ook niet intimideren door de Izebel-geest.

Wat doet u hier?

Toen Elia bij de Horeb was aangekomen, vroeg de Heere aan hem: *'Wat doet u hier, Elia?'* (1 Kon. 19:9). Hoelang laat je nog toe dat de duivel je intimideert? Wanneer wil je wakker worden en zeggen: *'Ik heb genoeg van dit spel. Ik neem mijn plaats weer in en ga terugvechten?'* Het is tijd om de touwtjes weer zelf in handen te nemen. Misschien zegt de Heer dit momenteel ook tegen jou? Wat zit je te klagen, en waarom verberg je jezelf hier? Hoe lang sta je dit nog toe? Het is niet nodig om depressief en wanhopig te zijn. Ik heb werk, en Ik zal je nooit verlaten. Sta op en vertrek uit deze spelonk van verdriet en wanhoop.

De Heere stelde deze vraag twee keer aan Elia. Hij antwoordde dat zijn ijver voor God hem in de problemen had gebracht: *'Ik heb zeer geijverd voor de Heere, ze*

hebben al uw profeten met het zwaard gedood. Zodat Ik alleen ben overgebleven, en nu proberen ze mij het leven te benemen'. De Heere nam echter geen genoegen met dit antwoord.

Omdat Elia nog steeds niet begreep wat het werkelijke probleem

was, stelde Hij de vraag nogmaals. Met al zijn ijver en goede bedoelingen voor de zaak van de Heere, had de profeet Elia voor zichzelf een te grote rol weggelegd in het gebeuren. Hij had zich beter gevoeld dan zijn vaderen, maar ook hij had niet voor een opwekking kunnen zorgen. Verblind door zelfmedelijden dacht Elia dat hij er helemaal alleen voor stond, en klaagde hij het volk bij God aan: *'De Israëlieten hebben Uw verbond verlaten, Uw altaren omver gehaald en Uw profeten met het zwaard gedood'.* Wat diep in het hart van Elia verborgen zat, wilde God naar boven brengen. Elia was teleurgesteld en hij voelde zich door het volk en door de Heere in de steek gelaten. Alles wat hij had gedaan, had hij immers voor God gedaan. Maar was het verwijt naar God toe terecht? Had de Heere hem in de steek gelaten? Nee! In zijn paniek had hij niet langer op Hem vertrouwd, hij had alleen nog maar oog gehad voor Izebel.

Waarom al die beproevingen?

God is met ons, Hij zal ons nooit begeven of verlaten (Hebr. 13:5b). God staat toe dat de duivel ons aanvalt en dat hij onze kracht en onze vreugde probeert weg te nemen. Dat liet God toe bij Job, bij David, bij Zijn Zoon, Jezus Christus, bij Paulus, en dit laat Hij ook toe bij jou en mij. Misschien ben je wel boos op God, omdat Hij heeft toegestaan dat de duivel je het leven zuur maakt. Je hebt nog wel zo je best gedaan om Gods wil te doen, vol ijver heb je je ingezet voor de zaak van de Heer. Heel je hart en ziel heb je eraan gegeven, maar toch lig je onder een aanval van de duivel. En nu komt de Heere naar je toe en vraagt: 'Waarom ben je zo terneergeslagen?' Heb je Hem eerlijk verteld wat er diep van binnen bij je leeft?

Hebben medechristenen je bezeerd? Voel je je onrechtvaardig behandeld en ben je op een muur van onbegrip gestuit? Waarom heeft God dit toegelaten? Maar is dit het ware probleem? Heb je er genoeg van dat God alsmat toelaat dat jou onrecht wordt aangedaan? Houd de strijd dan nooit op? Nee, de strijd houdt nooit op! Iemand heeft eens gezegd dat de duivel nooit vakantie heeft. Dit klopt, want de duivel weet dat hij niet veel tijd meer heeft. God vormt ons, Hij wil ons gelijkvormig maken aan het beeld van Zijn Zoon.

Hoe weerstond de Heere Jezus de verzoeken van de duivel? Bij elke verzoeking antwoordde Hij: *'Er staat geschreven'*. Hij bestreed de duivel met het Woord van God. Het zwaard van de Geest is een machtig wapen om de duivel te bestrijden (zie Matt. 4:1-11; Ef. 6:17b; 2 Tim. 3:16-17). We worden in de Bijbel niet opgeroepen te vluchten voor de duivel, maar om hem weerstand te bieden. Niet wij moeten vluchten, maar de duivel moet het veld ruimen! (Jak. 4:7). Als het om de geestelijke strijd gaat, moeten we op de Heere Jezus zien. Maar ook van de aartsengel Michaël kunnen we veel leren: *'Maar Michaël, de aartsengel, durfde, toen hij met de duivel in twist gewikkeld was over het lichaam van Mozes, geen smadelijk oordeel uitbrengen, maar hij zei: Moge de Heere u bestraffen!'* (Judas 1:9). De duivel gaat altijd de confrontatie aan en hij probeert twist uit te lokken. Michael was niet bang voor de duivel, en hij ging de confrontatie met hem dan ook niet uit de weg. Wat opvalt is dat hij zich niet liet verleiden om het twistgesprek met de duivel voort te zetten. Hij had geen tijd om spelletjes te spelen met de duivel. Kort en krachtig maakte hij een einde aan het twistgesprek: *'Moge de Heere u bestraffen'*. Einde discussie! Laat je dan ook niet verleiden om met de duivel een twistgesprek aan te gaan over zaken die je beter aan God kunt overlaten.

Beproevingen maken ons sterker (zie Rom. 5:3-5; 1 Petr. 1:6-7; Jak. 1:2-4, 12). Toen de beproeving van Elia voorbij was, zou hij nooit meer ergens voor wegvlugten. God zei tegen hem: *'Keer op uw schreden terug (...) zalf Hazaël als koning over Aram (...) zalf Jehu als koning over Israël (...) en zalf Elisa als profeet in uw plaats'* (1 Kon. 19:15-16). Er zijn altijd 'gezelfden' die het werk van God voortzetten. Dit voor ogen houdend, sterkte Elia zijn knikkende knieën en kwam hij weer in beweging. Hij vertrok uit de spelonk waar hij zich had schuilgehouden, bereid om opnieuw te gaan waar de Heere hem wilde hebben. Misschien heeft de duivel je ingefluisterd dat God met je klaar is. Dit is een leugen! Bij God is altijd een weg terug. Hij roept je op om uit de spelonk van angst en moedeloosheid te komen. Sterk je knikkende knieën en vertrek uit je spelonk, opdat je opnieuw de kracht van God in je leven mag ervaren.

Wie is verantwoordelijk?

We hebben overdacht hoe gevaarlijk de vrouw Izebel is voor de gemeente; maar hoe gevaarlijk ze ook is, uiteindelijk krijgt ze wat ze verdient (zie 2 Kon. 9:30-37 en Openb. 2:21-23). We sluiten deze overdenking af met het beantwoorden van de hierboven gestelde vraag: *Wie is verantwoordelijk?* God houdt de leiders in de gemeente aansprakelijk. Zij behoren te weten hoe men zich moet gedragen in het huis van God, dat is de gemeente van de levende God (1 Tim. 3:14-15).

Het optreden van Izebel was verwerpelijk, maar Achab was eigenlijk degene die verantwoordelijk was; hij was immers de koning van Israël en de man in zijn huis. Als hij zijn autoriteit op de juiste wijze had gebruikt, dan had Izebel geen enkele kans gehad om haar verderfelijke invloed uit te oefenen in Israël. In Openbaring 2 richt de Zoon van God Zich tot de engel van de gemeente te Tyatira, waarschijnlijk waren dit de oudsten van de plaatselijke gemeente. Zij waren verantwoordelijk voor wat er zich in hun gemeente afspeelde. De Heer verweet hun dat zij de vrouw Izebel lieten begaan.

Hoe staat het in onze gemeente(n)? We hoeven niet veel mensenkennis te hebben om vast te stellen dat Achab een slappeling was, maar hoe was het

gesteld met de leiders in de gemeente te Tyatira? Hebben zij leiderschap getoond en hun verantwoording genomen? Gods Woord laat deze vraag open. Dit doet er ook niet meer toe, het is belangrijker dat de leiders in het hier en nu hun verantwoordelijkheid nemen; en dit doen ze door de Izebelgeest een halt toe te roepen.

